Yrittäjyys ja elinkeinopolitiikka/Liikenne-, energia
ja ympäristöryhmä
Matti Kahra

17.1.2019

Asiantuntijalausunto ympäristövaliokunnalle 18.1.2018

Johdanto

Elinkeinoelämän keskusliitto EK kiittää mahdollisuudesta lausua tästä asiasta.

Ilmastonmuutoksen hillintä on aikamme ylivoimaisesti suurin haaste. Lokakuussa 2018 julkaistu hallitustenvälisen ilmastopaneelin (IPCC) raportin viesti päättäjille on kirkas ja selkeä. Päästövähennyksiä tarvitaan enemmän ja nopeammin kaikilta, jos haluamme välttää lämpenemisestä aiheutuvat pahimmat kehityskulut. EK on vahvasti sitoutunut Pariisin ilmastosopimuksen tavoitteisiin ja niiden edellyttämiin toimenpiteisiin.

Ilmastonmuutokseen sopeutumisen merkitys on kasvanut merkittävästi viime vuosina. Pariisin sopimuksen toimeenpanon edistymisestä ja laajasti eri puolilla maailmaa tehtävistä hillintätoimenpiteistä huolimatta, maapallon keskilämpötila jatkaa nousuaan. Tästä seuraa myös, että ilmastonmuutoksen negatiiviset vaikutukset ja kustannukset ovat kasvussa ympäri maailmaa ja vaikuttavat jo merkittävällä tavalla elinkeinoelämän toimintaympäristöön sekä Euroopassa että sen ulkopuolella. Konkreettisena esimerkkinä näistä vaikutuksista toimi Eurooppaa koetellut poikkeuksellinen hellejakso kesällä 2018, joka vaikutti negatiivisella tavalla tuotantoedellytyksiin eri toimialoilla.

Suomen kanta

EK pitää Suomen kantaa kokonaisuudessaan hyvänä. Haluamme korostaa erikseen seuraavien asioiden merkitystä elinkeinoelämän kannalta.

Jatkuva arviointi ja tietopohja

Elinkeinoelämä pitää hyvänä, että Suomen kannassa pidetään tärkeänä tehdyn arvioinnin havaintoa siitä, että ilmastonmuutokseen sopeutumisen, kestävän kehityksen ja katastrofiriskien hallinnan päämäärät ovat samansuuntaiset ja johdonmukaisuus näiden prosessien välillä on korostuneessa roolissa.

Ilmastonmuutos voi vaikuttaa yritysten arvoketjuihin monin eri tavoin, suorasti, epäsuorasti tai systeemisten mullistusten kautta eri maissa ja maanosissa. Muutokset voivat olla äkillisiä (sään ääri-ilmiöt) tai hitaasti eteneviä (merenpinnan nousu) ja

tästä syystä jatkuvasti päivittyvä tietopohja ja toimien kohdistumisen arviointi ovat merkittäviä elinkeinoelämän toimintaedellytysten ja sopeutumisen kannalta.

Kansallisen sopeutumissuunnitelman keskeisin linjaus on ilmastonmuutoksen sopeutumisen ottaminen osaksi kaikkien toimialojen tavanomaista suunnittelua, toimeenpanoa ja kehittämistä. Toimialakohtaista tietoa on saatavilla sekä kansallisesti että EU-tasolla viime vuosien panostusten ansiosta, mutta haasteena on edelleen sen relevanttius yksittäisten toimijoiden ja arvoketjujen kannalta. Tämän lisäksi sopeutumiseen liittyvien kustannusten ja hyötyjen arviointi ja niiden jakautuminen yhteiskunnassa on haastavaa. Näihin kysymyksiin liittyvän tietopohjan vahvistaminen tukisi myös elinkeinoelämän sopeutumistoimia ja riskienhallintaa.

Yksityisen sektorin rooli

Ilmastonmuutoksen sopeutumistyö on kohdistunut strategian mukaisesti kansalliselle ja alivaltiolliselle tasolle (kunnat ja kaupungit). Nyt käsillä olevan arvioinnin mukaan tällä saralla on edetty kohtuullisen hyvin ainakin valtioiden osalta, kun 25 jäsenmaalla on jo kansallinen sopeutumisstrategia. Yksityinen sektori on mainittu lyhyesti toteamalla, että sen osallistumista yhteiskunnan muutoskyvyn vahvistamiseen on edistettävä.

Elinkeinoelämän merkitys on suuri ilmastonmuutokseen sopeutumisessa sekä arvoketjujen toimivuuden että asiakkaiden tarpeisiin vastaamiseen kannalta. Tästä syystä olisi hyvä, että jatkotyössä tämän tavoitteen sisältöä operationalisoidaan yhdessä dialogissa elinkeinoelämän kanssa. Arvioinnissa erikseen mainittu kestävän rahoituksen rooli on merkittävä mutta vain yksittäinen toimenpide työssä, joka edellyttää johdonmukaista muutosta eri aloilla. Elinkeinoelämän näkökulmasta merkittävä mahdollisuus on myös vääjäämättömään ilmastonmuutokseen liittyvät liiketoimintamahdollisuudet ja suomalaisen eri alojen sopeutumisosaamisen vieminen maailmalle.